

"SAMEN ARMOEDE AANPAKKEN"

Kadernota minimabeleid
2015 – 2018
Gemeente Rheden

INHOUDSOPGAVE "SAMEN ARMOEDE AANPAKKEN

Inleiding.....	1
1. Landelijke ontwikkelingen	2
2. Lokale situatie en ontwikkelingen	4
3. Uitgangspunten minimabeleid	8
A. Een activerend minimabeleid binnen het sociale domein	8
B. Ruimhartig minimabeleid.....	10
C. Doelgroepen.....	10
D. Effectieve en efficiënte uitvoering.....	10
4. Beleidsvoornemens.....	11
A. Individuele bijzondere bijstand	11
B. Van langdurigheidstoelage naar individuele inkomensvoorziening.....	12
C. Collectieve zorgverzekering en maatwerkvoorziening chronisch zieken en gehandicapten	13
D. Gelrepen	15
E. Maatschappelijke participatie schoolgaande kinderen	16
F. Categoriele bijzondere bijstand voor pensioengerechtigden.....	18
G. Schulddienstverlening.....	19
H. Kwijtschelding gemeentelijke heffingen	20
I. Kinderopvang	21
J. Communicatie	21
5. Vervolg	22
6. Evaluatie	22
Bijlage 1: Overzicht minimabeleid Rheden per 2015	1
Bijlage 2: Begroting minimabeleid 2015	1

Inleiding

Voor u ligt de kadernotitie "Samen armoede aanpakken" voor de jaren 2015 tot en met 2018. Deze titel staat voor onze overtuiging dat samenwerking tussen gemeente, maatschappelijke partners en inwoners voor iedereen een voordeel oplevert. Samen aanpakken dus!

Meedoen staat centraal in het Rhedens beleid, óók in het minimabeleid. Het minimabeleid voorziet in inkomensondersteuning daar waar dat nodig is. Ook betreft het beleid het activeren en stimuleren van deelname aan sociale, sportieve en culturele activiteiten middels een participatiebevorderend instrumentarium. Beide vormen van het minimabeleid hebben ten doel armoede en sociaal isolement onder minima te voorkomen.

Doel minimabeleid:

Armoede voorkomen

Participatie bevorderen

Met deze kadernotitie richten we het minimabeleid van de gemeente nog meer activerend in. De komende jaren zetten we in op:

Kanteling minimabeleid:

Ondersteunen van de eigen kracht van de inwoners

Ondersteuning vanuit de gemeente daar waar nodig

Bijzondere bijstand wordt nog meer dan nu ingericht als maatwerk dat is toegesneden op de mogelijkheden en behoeften van de klant en met een activerende insteek. Hiermee sluiten we ook aan op het Rhedens model van het sociaal domein. De gemeente Rheden blijft het ruimhartige vangnet bieden zoals we dat gewend zijn: mensen die dat nodig hebben, kunnen blijven rekenen op ondersteuning.

Waarom ligt er dan een nieuwe kadernotitie minimabeleid? Allereerst zetten we met deze nota in op een meer gekanteld minimabeleid, zoals hierboven geschetst. Maar daarnaast zijn er een aantal landelijke ontwikkelingen waardoor het beleid van de gemeente Rheden aanpassing behoeft.

Leeswijzer

Allereerst worden de landelijke ontwikkelingen en de consequenties daarvan kort uiteen gezet. Daarna volgt een overzicht van de informatie die we hebben over de lokale situatie. Voordat we de beleidsvoornemens uiteen zetten, volgen de uitgangspunten van het beleid. Tot slot wordt het vervolg geschetst en inzicht gegeven in de wijze waarop de evaluatie van het beleid ingevuld wordt.

1. Landelijke ontwikkelingen

1. Drie decentralisaties

De gemeenten staan aan de vooravond van een operatie die zijn weerga niet kent. Drie grote decentralisaties staan op het programma in het sociale domein. Met het takenpakket vanuit de Participatiewet, de Wmo en de jeugdzorg worden gemeenten verantwoordelijk voor vrijwel de volledige ondersteuning aan kwetsbare burgers.

Binnen de decentralisaties is veel aandacht voor preventie, wijkgericht werken, aandacht voor de eigen mogelijkheden van de burger en zijn netwerk (maatwerk), en de integrale aanpak.

2. Intensivering armoedebeleid en de maatregelen WWB

In het regeerakkoord heeft het kabinet afspraken gemaakt over de intensivering van het armoede- en schuldenbeleid, daarvoor is in den lande structureel €100 miljoen extra beschikbaar. Extra aandacht is er voor gezinnen met kinderen, werkenden met een laag inkomen en ouderen met een klein pensioen. De regering vindt het belangrijk dat gemeenten bij de uitvoering van het minimabeleid maatwerk leveren. Dat betekent dat ook gekeken moet worden naar de individuele omstandigheden, waaronder de oorzaken van het probleem en de mogelijkheden om via werk meer inkomen te genereren.

De inhoudelijke wetswijzigingen die van invloed zijn op het minimabeleid zijn opgenomen in het wetsvoorstel Wet maatregelen WWB en enkele andere wetten. De wijzigingen betreffen de volgende onderwerpen:

a. Intensivering armoedebeleid kinderen

Een van de speerpunten in de intensivering van het armoedebeleid is de zorg voor kinderen die opgroeien in armoede. Uit onderzoek van de Kinderombudsman blijkt dat 40% van de ruim 500 kinderen die deelnamen aan het onderzoek niet elke dag een warme maaltijd krijgt. Meer dan de helft van de kinderen maakt soms of regelmatig gebruik van de voedsel- en/of kledingbank, en/of heeft te maken met het afsluiten van elektriciteit en/of water. Ook vakanties, lidmaatschap van een sportclub, het vieren van een verjaardag of het meedoen aan schoolexcursies zijn niet vanzelfsprekend voor alle kinderen. De redenen voor de armoede liggen opvallend vaak niet aan werkloosheid van (een van) de ouders maar aan het feit dat het gezin schulden heeft.

Kinderen geven aan dat ze hierover niet veel praten met anderen maar hier wel behoefte aan hebben. De gemeente kan hier een faciliterende rol in nemen en zo het isolement doorbreken. De staatssecretaris onderschrijft het advies van de kinderombudsman om deze doelgroep te ondersteunen met zogenaamde kindpakketten. Deze voorzien ten minste in de meest noodzakelijke behoeften, aangevuld met zaken om mee te kunnen doen in de samenleving. Hierin kan worden samengewerkt met bepaalde fondsen, zoals bijvoorbeeld Stichting Leergeld en de Dullert stichting. Deze gedachte sluit ook aan op de motie ingediend door de PvdA in de raadsvergadering in juli 2014 om binnen het Rhedense minimabeleid een volwaardig kindpakket te ontwikkelen.

Uit de bevindingen van de Minima Effect Rapportage van het Nibud d.d. april 2014 vloeit voort dat we gezinnen met oudere minderjarige kinderen meer dan voorheen willen ondersteunen. De inhoud van het kindpakket zou moeten worden bepaald in samenspraak met de doelgroep.

Bij het invullen van het minimabeleid voor gezinnen met kinderen, is het van belang rekening te houden met het volgende:

- de mogelijkheden voor categoriale verstrekkingen zijn beperkt (zie *b.*);

- individuele verstrekkingen bijzondere bijstand kennen hoge uitvoeringskosten;
- we willen ook nieuwe doelgroepen bereiken (zoals de kinderen van kleine zelfstandig ondernemers); en
- de ervaring leert dat het geven van financiële bijdragen niet altijd ten goede komen aan het betreffende kind: dit pleit voor vergoedingen in natura.

b. Individuele en categoriale bijzondere bijstand

Er komt een verruiming van de individuele bijzondere bijstand voor daadwerkelijke gemaakte kosten. De concrete betekenis van deze verruiming is echter beperkt. De wettekst (en dus de mogelijkheden) verandert op dit punt niet, wel komt er extra geld beschikbaar voor de uitvoering ervan. De huidige regelgeving biedt gemeenten op veel onderdelen al vrijheid om bijzondere bijstand te verstrekken voor daadwerkelijk gemaakte kosten. Op basis daarvan kent Rheden dan ook al lange tijd een bovenwettelijk begunstigend beleid waarbij ze de mogelijkheden tot het bieden van individuele en categoriale bijzondere bijstand ten volle benut.

Vanaf 2015 worden de mogelijkheden van het bieden van categoriale bijzondere bijstand beperkt. Deze uitvoeringsvriendelijke variant blijft alleen open voor de collectieve ziektekostenverzekering en voor de GelrePAS. Overige categoriale verstrekkingen zijn niet meer mogelijk. Voor de gemeente Rheden betekent dit dat van wetswege per 1 januari 2015 de volgende regelingen komen te vervallen:

- de verordening participatie schoolgaande kinderen Wet werk en bijstand;
- de beleidsregels categoriale bijzondere bijstand voor personen van 65 jaar en ouder;
- de beleidsregels categoriale bijzondere bijstand voor chronisch zieken en gehandicapten.

In deze kadernota doen we voorstellen voor een alternatief voor het wegvallen van deze regelingen en om zodoende ook het toekomstige minimabeleid blijvend ruimhartig vorm te geven.

c. Langdurigheidstoeslag

De wetwijziging vervangt de langdurigheidstoeslag door een individuele toeslag voor personen die langdurig van een laag inkomen rond moeten komen zonder dat zij zicht hebben op een verbetering van het inkomen. Vanaf 2015 moet het college bij de beoordeling van het recht op deze toeslag ook de inspanning die is geleverd om aan arbeid te komen, meewegen.

Naar verwachting betekent deze wijziging dat het aantal mensen dat in aanmerking komt voor deze toeslag zal afnemen. De langdurigheidstoeslag was een jaarlijks extraatje van aanzienlijke omvang die veelal gebruikt werd voor de aanschaf van duurzame gebruiksgoederen of nieuwe kleding. De wijziging kan dus leiden tot een hoger beroep op andere regelingen of voorzieningen. Daarnaast zullen de extra beoordelingen leiden tot een hogere belasting van de uitvoering.

De verordening langdurigheidstoeslag vervalt van wetswege per 1 januari 2015. De raad zal het voorstel van de verordening individuele toeslag tijdig ontvangen.

3. Maatwerkvoorziening chronisch zieken en gehandicapten

Sinds januari 2014 zijn de landelijke regelingen Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten (Wtcg) en de Compensatie Eigen Risico (CER) opgeheven. Deze voorzieningen bestonden om de meerkosten van chronisch zieken en gehandicapten (deels) te compenseren. Per 2015 is het ook niet meer mogelijk om de categoriale bijzondere bijstand aan de chronisch zieken en gehandicapten in het minimabeleid te handhaven. Vanaf dan is de maatwerkvoorziening een nieuwe regeling waarbij gemeenten moeten zorgen dat inwoners met een chronische ziekte of handicap kunnen (blijven) participeren in de maatschappij. Gemeenten krijgen hiervoor structureel

extra middelen. Ook hieraan ligt de gedachte ten grondslag dat onder de Wtcg en CER veel mensen een vergoeding ontvingen terwijl zij niet werkelijk meerkosten hadden.

Gemeenten kunnen op verschillende manieren uitvoering geven aan de nieuwe maatwerkvoorziening. Dat kan zowel binnen de kaders van de bijzondere bijstand als van de Wmo. In zijn algemeenheid geldt dat de kaders van de bijzondere bijstand als voordeel hebben dat de nieuwe regeling aansluit bij het doel van de regelingen die worden vervangen, namelijk het (financieel) compenseren van meerkosten die gepaard gaan met een chronische ziekte of handicap. Een mogelijkheid binnen het minimabeleid is om de maatwerkvoorziening op te nemen in de collectieve ziektekostenverzekering, waarbij chronisch zieken en gehandicapten gebruik kunnen maken van een extra uitgebreid pakket die tegemoet komt aan hun meerkosten. Een andere mogelijkheid voor het invullen van de maatwerkvoorziening is de Wmo. Dit heeft als voordeel dat deze wet bij uitstek gericht is op participatie en daarmee aansluit bij de wens van de wetgever. Binnen deze variant bestaat nog de keuze de maatwerkvoorziening vorm te geven als concrete voorziening, zoals meer uren hulp bij het huishouden of een hoger kilometerbudget, of in de vorm van een financiële tegemoetkoming. Het nadeel van het kader van de Wmo is dat de Wmo geen inkomens- en/of vermogensgrens kent waardoor de middelen ook terecht kunnen komen bij die groep die financieel wel in staat is om de kosten te dragen. Dit nadeel lag juist ten grondslag aan het vervangen van de Wtcg en CER door de nieuwe maatwerkvoorziening. Het voorstel is opgenomen bij de beleidsvoornemens.

Financiën

Voor de gemeente Rheden betekent de structurele intensivering van het armoede- en schuldenbeleid dat er in 2015 €213.000,-; in 2016 €220.000,- en in 2017 €229.000,- extra beschikbaar is. Deze middelen zijn in de Voorjaarsnota 2014 beklemd voor de intensivering van het armoede- en schuldenbeleid, in afwachting van de nadere bestedingsrichting. Aan dat laatste wordt in deze nota nadere invulling gegeven.

Gemeenten ontvangen per 2015 ook structureel extra middelen om de maatwerkvoorziening chronisch zieken en gehandicapten vorm te geven. Dat is naar verwachting jaarlijks circa €745.000,-. Dit bedrag is opgenomen in de Integratie-uitkering Sociaal Domein.

2. Lokale situatie en ontwikkelingen

Voor een goed beeld van de lokale situatie volgt hieronder een overzicht van het beroep op de bestaande voorzieningen in de Nota minimabeleid 2013.

Bij de duiding van de onderstaande gegevens moet het volgende opgemerkt worden:

- Het gaat om het aantal verstrekkingen, niet om het aantal unieke burgers. Bij de individuele bijzondere bijstand worden bepaalde tegemoetkomingen periodiek uitgekeerd en deze worden alle meegeteld (zo is er het voorbeeld van een persoon die 12 maanden achtereen een verstrekking voor bewindvoering ontvangt).
- Voor de regeling langdurigheidstoeslag geldt dat er tot medio 2013 meerdere verstrekkingen per burger mogelijk waren, al was dat in mindere mate dan bij de individuele verstrekkingen.
- De regeling voor de personen met de pensioengerechtigde leeftijd en de bijstand voor chronisch zieken en gehandicapten bevatten geen meerdere verstrekkingen per burger¹.

---

¹ Dit is handmatig bekeken.

- De aantallen die bij de regeling voor maatschappelijke participatie voor schoolgaande kinderen zijn opgenomen, betreft het aantal verstrekkingen². Vervolgens is per soort onderwijs het *aantal kinderen* opgenomen.
- Met betrekking tot de kwijtscheldingen gaat het om unieke BSN-gegevens.

Het betreft burgers uit Rheden, in de onderstaande aantallen zijn er 3 inwoners uit Rozendaal.

Aantal verstrekkingen per regeling in het minimabeleid Rheden in 2013			
		2013	1^e 8 maanden 2014
1	Individuele bijzondere bijstand	4158	3023
	Waarvan de belangrijkste posten zijn:		
	- bewindvoering ³	2569	2011
	- huishoudelijke of gezinshulp	819	561
	- kleding of schoeisel	125	70
2	Langdurigheidstoeslag	445	409 ⁴
3	Categoriale regeling voor personen met de pensioengerechtigde leeftijd	154	177
4	Categoriale bijzondere bijstand voor chronisch zieken en gehandicapten	181	158
5	Categoriale bijzondere bijstand voor maatschappelijke participatie schoolgaande kinderen	396	349 ⁵
	- basisonderwijs	243 (aantal kinderen)	
	- voortgezet onderwijs	153 (aantal kinderen)	
6	Collectieve aanvullende verzekering ⁶	€41.517,-	€19.896,- (eerste 6 mnd)
7	Kwijtschelding gemeentelijke heffingen	1285	-
8	Gelrepas	2545	1985 (per september 2014)

Vanuit verschillende bronnen is er informatie beschikbaar die bijdraagt aan een verbetering van het huidige minimabeleid. De gemeente waardeert deze lokale input zeer en heeft de adviezen meegewogen bij het opstellen van de voorliggende kadernota minimabeleid. Sommige adviezen

² Uit handmatige controle blijkt dat er geen meerdere verstrekking per burger zijn, wel kan het per verstrekking om meerdere kinderen gaan.

³ Sinds april 2013 wordt aan klanten van wie de verwachting is dat ze met het aanleren van bepaalde financiële vaardigheden op termijn weer zelfstandig het financieel beheer kunnen voeren, aangeboden.

⁴ In mei kent de gemeente de ambtshalve verstrekkingen toe. De verwachting is dat in 2014 ongeveer eenzelfde aantal verstrekkingen worden gedaan als in 2013.

⁵ De ambtshalve verstrekking heeft ook hier al plaatsgevonden. De verwachting is dat het aantal over 2014 ongeveer gelijk blijft aan het aantal in 2013.

⁶ Dit is het bedrag dat in 2013 aan collectieve bijstand is verstrekt aan Menzis en Agis, die de CAV bieden.

betreffen niet zozeer de kaders van het minimabeleid, als wel de wijze van uitvoering. In die gevallen worden de adviezen meegenomen in het uitwerken van de kaders.

Minima effectrapportage (MER) van het Nibud⁷

Uit de MER blijkt dat de gemeente Rheden een ruimhartig minimabeleid heeft. De belangrijkste bevindingen en adviezen zijn:

- De meeste huishoudens hebben voldoende inkomen om de noodzakelijke uitgaven uit het basispakket te bekostigen. In het basispakket zijn de kosten opgenomen die een huishouden moet maken voor wonen, kleden, voeden, gezondheid, zekerheid (verzekeringen) en informatie (telefoon, internet, televisie). De enige uitzondering is het echtpaar met ouderen (minderjarige) kinderen, zij komen tekort om in het basispakket te kunnen voorzien. Heb extra aandacht voor deze doelgroep, bijvoorbeeld binnen de voorzieningen van de Gelrepas.
- Eenoudergezinnen met jonge kinderen, echtparen van 65 jaar en ouder en alleenstaanden boven de 65 jaar met een lichte zorgvraag kunnen alle uitgaven van het basispakket én van het restpakket bekostigen zonder dat er een tekort ontstaat. Het restpakket betreft overige bestedingen t.b.v. participatie, zoals contributies en abonnementen en vervoer. Het restpakket is sober omdat enkele zaken ook al binnen het minimabeleid worden opgevangen.
- Alle echtparen onder de 65 jaar, met en zonder kinderen, alleenstaanden onder de 65 jaar en het eenoudergezin met oudere kinderen hebben een tekort op de maandbegroting na de invulling van het restpakket. Voor gezinnen met oudere kinderen is dit te herleiden naar het Rijksbeleid. In individuele gevallen kan het verstrekken van individuele bijzondere bijstand dit tekort beperken, daar is in de MER geen rekening mee gehouden.
- De invoering van de Gelrepas ter vervanging van de reductieregeling is gunstig voor kinderen. Voor volwassenen is de vergoeding per maand lager geworden.
- De collectieve zorgverzekering is goed: de kosten van de basisverzekering, de aanvullende en de tandartsverzekering liggen onder het landelijk gemiddelde. Deelnemers kunnen daarbij rekenen op een redelijk uitgebreid pakket.
- Stimuleer het gebruik van lokale regelingen, waaronder de Gelrepas, de collectieve zorgverzekering en particuliere initiatieven, door hier publiciteit aan te geven en de toegang daartoe te vereenvoudigen.
- Compenseer per 2015 het wegvallen van de Verordening participatie schoolgaande kinderen.
- Heroverweeg het belang van de inkomensondersteuning aan pensioensgerechtigden in het geval van bezuinigingen.
- Overweeg het bieden van cursussen of begeleiding aan huishoudens met een laag inkomen die geen goed financieel beheer voeren.

Werkgroep Armoede

Het ketenoverleg informele zorg en het levensbeschouwelijk overleg hebben in 2013 de werkgroep Armoede opgericht om signalen op het gebied van armoede te bespreken en de gemeente te

---

⁷ Aanbevelingen:

1. Verruim de vermogensgrens voor het kwijtscheldingsbeleid zodra de wet dit toelaat.
2. Voer een eenmalige draagkrachtberekening voor kwijtschelding gemeentelijke heffingen en waterschapsbelastingen in: tbv beleid 2013 is gebleken dat het Waterschap hier niet aan meewerkt.
3. Onderzoek de mogelijkheden van een compensatie van de huurkosten vanuit bijvoorbeeld een woonlastenfonds.

adviseren over verbeteringen. De gemeente heeft dit overleg gefaciliteerd en neemt de signalen vanuit de werkgroep ter harte.

De belangrijkste adviezen van de werkgroep zijn:

Toegang

- Voor goede (door)verwijzing is het van belang dat de betrokken organisaties elkaar goed kennen. Daarbij is intervisie, casuïstiekbespreking en een koppeling tussen de diverse overleggen belangrijk.
- Overweeg een centrale rol voor het Meldpunt Vrijwillige Thuishulp en Mantelzorg (MVT) van waaruit burgers met een hulpvraag die niet weten waar ze terecht kunnen, worden doorverwezen.
- Overweeg het inzetten van de gekantelde gespreksvoering op de thema's armoede en schulden.

Voorzieningen

- Onderzoek de mogelijkheden om het minimabeleid meer te laten richten op kinderen, met specifieke aandacht voor kinderen uit gezinnen met problematische schulden.
- Heb aandacht voor preventie en signalering in samenwerking met vrijwilligers en/of professionals.
- Onderzoek de mogelijkheden van een project 'schuldhulpmaatje'.
- Draag zorg voor goede informatievoorziening over de minimaregelingen en zorg voor goede verwijzing vanuit schulddienstverlening naar de minimaregelingen.

Evaluatie Gelrepas Radar

Uit de recente evaluatie van de Gelrepas onder haar gebruikers zijn de volgende belangrijkste adviezen naar voren gekomen:

Bekendheid Gelrepas

- Verbeter de communicatie gericht op lidmaatschap van inwoners, de beschikbaarheid van voorzieningen, en op het gebied van deelname (en bekendmaken daarvan) van ondernemers.

Versimpeling van administratieve handelingen (waar nodig i.o.m. gemeente Arnhem)

- Snellere terugkoppeling en afhandeling van aanvragen van aanbieders.
- Onderzoek het gebruik van het bonnetjessysteem.

Gelrepas als instrument voor sociale binding

- Beschouw de Gelrepas als een kortingspas die de samenhang van de Rhedense gemeenschap vergroot, daarmee wordt het een instrument dat de sociale cohesie versterkt en de aanbieders in Rheden ondersteunt.
- Breid het aanbod in Rheden uit, o.a. op het gebied van natuur en t.b.v. rolstoelgebruikers.
- Onderzoek de mogelijkheden van het stimuleren om de pashouders samen deel te laten nemen aan activiteiten. Een mogelijkheid zou kunnen zijn het aantrekkelijk maken van samen reizen.
- Organiseer een informatiebijeenkomst voor pashouders, belangenbehartigers en (potentiële) aanbieders, dit leidt tot promotie van de Gelrepas en uitwisseling van behoeften over en weer.

3. Uitgangspunten minimabeleid

Uit de bevindingen en adviezen afkomstig van de MER, de werkgroep Armoede en de Evaluatie van de Gelrepas door Radar, volgt dat het minimabeleid in Rheden een goede basis heeft. Enkele aanvullingen, en uiteraard de aanpassingen aan de nieuwe wetgeving, zijn nodig.

De raad heeft de verantwoordelijkheid de kaders te stellen voor het minimabeleid van de gemeente Rheden. Hieronder zijn de vier uitgangspunten van het minimabeleid uiteen gezet, die ter vaststelling aan de raad worden voorgelegd.

A. Een activerend minimabeleid binnen het sociale domein

De belangrijkste wijziging die we willen inzetten is de beweging die in de Wmo bekend staat als de *kanteling*, maar die ook op het gebied van armoede en schulddienstverlening steeds meer wordt toegepast. De kern van de kanteling is dat we eerst kijken naar welke oplossing de burger zelf met het netwerk kan aandragen voor het probleem. Daarna gaan we na of er algemene voorzieningen nodig zijn waarbij we gebruik kunnen maken van vrijwilligers of particuliere instanties. De laatste stap die gezet kan worden is de inzet van individuele voorzieningen vanuit de gemeente. Een gekanteld minimabeleid vraagt méér van de inwoners: de eigen kracht wordt immers als eerste aangesproken. Daarnaast vraagt een activerender minimabeleid ook een goede ontsluiting van de bestaande voorzieningen, particulier en publiek.

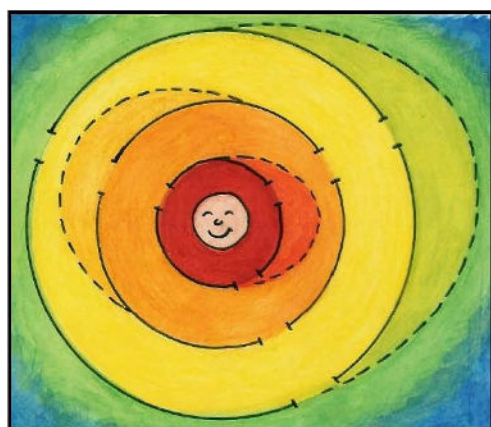
Hiermee nemen we ook het minimabeleid op in de ontwikkelingen die in het sociale domein plaatsvinden. Daarnaast sluit het gekanteld beleid goed binnen het Rhedens Model dat in de sociale visie is opgenomen:

Het Rhedens Model

De kantelingsvisie van de gemeente Rheden gaat uit van het 'Rhedens Model'. Dit is de onderlegger voor ondersteuning aan en begeleiding van mensen in een kwetsbare positie.

Het model bestaat uit vier cirkels, waarbij het hart wordt gevormd door de eerste cirkel:

1. Het uitgangspunt vormt de eigen potentie en kracht van onze inwoners en de mogelijkheden en kracht van hun netwerk van familie en vrienden. Mensen zijn primair verantwoordelijk voor hun eigen leven. Als zij daarbij hulp nodig hebben, doen zij een beroep op hun meest nabije netwerk: familie en vrienden.
2. Als mensen een ondersteuningsbehoefte hebben, waarin zichzelf en hun nabije netwerk niet kunnen voorzien, komt de volgende ring in beeld: de vrijwillige ondersteuning of begeleiding vanuit kennissen of vanuit de buurt.
3. Als ook dit netwerk niet kan voorzien in de behoefte van de mensen aan ondersteuning of begeleiding, dan kunnen mensen een beroep doen op de georganiseerde vrijwillige ondersteuning. Hier komen de vrijwilligers in beeld die een specifieke dienst leveren; ze hoeven de desbetreffende persoon niet persoonlijk te kennen.
4. Tot slot: als ook die vrijwilligers niet kunnen voorzien in de noodzakelijke ondersteuning, dan kunnen mensen een beroep doen op de professionele ondersteuning en begeleiding.

- Ondersteuning en begeleiding door familie en vrienden
- Vrijwillige ondersteuning in persoonlijke en buurtnetwerken
- Georganiseerde vrijwillige ondersteuning en begeleiding
- Ondersteuning en regie Gemeente Rheden
- Professionele ondersteuning en begeleiding

Toegesplitst op het minimabeleid vormt de binnenste ring de eigen kracht en samenkracht van de inwoners. In dit geval lost men het zelf op zonder tussenkomst van gemeente. Het blauwe vlak is een individuele voorziening. De vlakken daar tussen in vormen de algemene voorzieningen. Goede doorverwijzing en ontsluiting tussen deze ringen is cruciaal. Daarin heeft de gemeente een regiefunctie.

Het minimabeleid is nauw verweven met de beleidsterreinen van werk en re-integratie. Werk is en blijft de primaire manier om participatie te stimuleren en armoede te voorkomen. De ondersteuning die de gemeente op dit gebied biedt, is opgenomen in het meerjaren beleidsplan re-integratie. In de nadere uitwerking van de kaders minimabeleid wordt daar waar nodig afgestemd met de verschillende beleidsterreinen.

B. Ruimhartig minimabeleid

Rheden kent een ruimhartig minimabeleid waar mensen met een laag inkomen een beroep op kunnen doen. Het college streeft ernaar dit beleid in stand te houden vanuit de overtuiging dat iedereen moet kunnen deelnemen in onze samenleving.

Daar waar blijkt dat verbetering van het huidige beleid noodzakelijk is, zoals extra aandacht voor de gezinnen met oudere (minderjarige) kinderen en voor coherentie, wordt dit ter verbetering vertaald in het betreffende beleidsvoornemen.

C. Doelgroepen

Uiteraard is er aandacht voor alle mensen die met een laag inkomen rond moeten komen.

Daarnaast leert de ervaring ons dat specifieke aandacht voor bepaalde groepen, zoals we dat ook in het verleden kende, wenselijk is. De doelgroepen zoals we die kennen, blijven in stand. Dit betekent dat we ons voor de volgende doelgroepen extra inspanssen om te komen tot minder armoede en een grotere participatie:

- jongeren, met name gezinnen met (oudere) minderjarige kinderen;
- ouderen;
- chronisch zieken en gehandicapten⁸.

D. Effectieve en efficiënte uitvoering

Het minimabeleid voorziet in verschillende regelingen ter ondersteuning aan mensen met een laag inkomen. De wijze waarop de regelingen worden ingericht, is bepalend voor de effectiviteit (doelmatigheid) van de regeling, het gebruikersgemak en de uitvoerbaarheid.

Effectieve inrichting van het minimabeleid betekent dat de regelingen onze doelstelling ondersteunen. Als bijvoorbeeld participatie het doel is, is financiële ondersteuning na beperkte toetsing niet meer van deze tijd. Eerst wordt samen met de burger onderzocht welke eigen inbreng hij, zijn omgeving en bijvoorbeeld vrijwilligers kunnen bieden. Vervolgens kan de gemeente die benodigde ondersteuning - al dan niet in natura - bieden die maakt dat de betreffende burger kan participeren in onze maatschappij. Zelfredzaamheid en maatwerk binnen de kanteling nemen hier een grote rol in.

Daarbij is het van belang dat de regelingen op dusdanige wijze worden ingericht, dat het een laagdrempelig karakter heeft voor de inwoners van Rheden die er gebruik van maken.

Gebruikersvriendelijk betekent een helder geformuleerde regeling, die vervolgens zonder onnodige tussenstappen en op zo simpel mogelijke wijze kan worden aangevraagd en dat deze aanvraag snel en op zo kort mogelijke termijn in behandeling wordt genomen. Kosten en baten worden daarbij in overweging genomen.

Voorstel:

De raad stelt de volgende kaders vast voor het minimabeleid:

- *een activerend minimabeleid binnen het sociale domein;*
- *een ruimhartig minimabeleid;*
- *specifieke doelgroepen zijn jongeren; ouderen; en chronisch zieken en gehandicapten;*
- *een effectieve en efficiënte uitvoering.*

---

⁸ Deze zijn afkomstig uit de Programmabegroting 2013 en de nota minimabeleid 2013.

4. Beleidsvoornemens

De raad stelt de kaders van het minimabeleid vast, waarna het college zich inzet om hier nadere invulling aan te geven. Met de kaderstelling van de raad in gedachte, volgen hieronder de context en voorstellen voor de invulling van het minimabeleid 2015 – 2018. Voor zover mogelijk zijn de te verwachten kosten berekend. In de WWB is vastgelegd welke regels de raad vaststelt in een verordening. In de gevallen dat het een raadsbesluit betreft, is dit specifiek benoemd. Daar waar verwezen wordt naar de 'geldende (bijstands)norm', wordt de norm voor echtparen gebruikt of mogelijk een afgeleide van het minimumloon voor het berekenen van de norm voor alleenstaanden of alleenstaande ouders. De kostendelersnorm laten we bij het toekennen van bijzondere bijstand buiten beschouwing. Hiervoor volgen voor 1 januari 2015 heldere uitvoeringsregels.

A. Individuele bijzondere bijstand

De individuele bijzondere bijstand is bedoeld voor de noodzakelijke kosten van het bestaan, waar het inkomen van de burger niet toereikend is en geen beroep gedaan kan worden op een voorliggende voorziening. Deze vorm van bijzondere bijstand geldt voor huishoudens met een inkomen tot 120% van de geldende bijstandsnorm. Is het inkomen hoger dan 120% van de geldende norm, dan geldt een schijvenstelsel. Namelijk: hoe hoger het inkomen is, hoe meer men zelf kan betalen.

De uitvoering geeft invulling aan het activerende minimabeleid.

Voorstel A:

- *de inkomensgrens van 120% van de geldende bijstandsnorm wordt gehandhaafd voor de individuele bijzondere bijstand, voor inwoners met een hoger inkomen geldt het bestaande schijvenstelsel;*
- *bij de uitvoering van de individuele bijzondere bijstand wordt nog meer ingezet op activerend beleid middels invoering van het 'keukentafelgesprek'.*

Kosten:

De kosten van de individuele bijzondere bijstand zijn in de afgelopen jaren toegenomen. In 2013 zijn er 4158 verstrekkingen gedaan. De verwachting is dat de kosten voor de individuele bijzondere bijstand in 2014 met ruim 5% stijgen ten opzichte van 2013. De komende jaren zullen door het wegvallen van verschillende lokale en landelijke regelingen voor ouderen en chronisch zieken en gehandicapten er meer aanvragen voor individuele bijzondere bijstand gedaan worden. Daar staat tegenover dat Rheden voornemens is om de inkomensgrens voor de collectieve zorgverzekering, de Gelrepas en de regeling voor schoolgaande kinderen op te hogen. Dat laatste zal de druk op de individuele bijzondere bijstand weer verlichten. Mogelijk dat de kosten voor individuele bijzondere bijstand voor bewindvoering dalen nu het product budgetbeheer door Schulddienstverlening verder is uitgerold.

Dit in ogenschouw nemende achten we een realistische stijging van het aantal verstrekkingen van 5% in 2015. De verwachte stijging betreft een noodzaak voor meer personele inzet en financiële middelen voor de verstrekkingen. Het betreft hier een autonome ontwikkeling die volledigheidshalve in de kadernotitie wordt meegenomen.

In onderstaande tabel zijn de kosten en de verwachte kosten opgenomen.

	Besteding individuele bijzondere bijstand ⁹	Begroting
2013	€526.570,25	€785.491,- (incl. cat en ldt)
2014	€557.706,- ¹⁰	
2015		€585.591,- (excl)
2016		€585.591,-
2017		€585.591,-
2018		€585.591,-

B. Van langdurigheidstoeslag naar individuele inkomenstoeslag

Momenteel kunnen inwoners uit de gemeente Rheden in aanmerking komen voor een langdurigheidstoeslag wanneer men gedurende minimaal 3 jaar aansluitend afhankelijk is van een inkomen ter hoogte van 110% van de geldende bijstandsnorm. De vergoeding bedraagt jaarlijks voor alleenstaanden €251,- en voor alleenstaande ouders en echtparen €322,-.

De categoriale langdurigheidstoeslag komt met ingang van 1 januari 2015 te vervallen en wordt vervangen door de individuele inkomenstoeslag voor mensen met een langdurig laag inkomen. De wettelijk bepaalde inkomensgrens komt daarmee te vervallen. De aanvraag moet individueel worden getoetst waarbij met name gekeken wordt naar wat de aanvrager zelf heeft gedaan (en doet) om het inkomen te verhogen of in eigen levensonderhoud te voorzien. Daarbij kan men denken aan de voorwaarden dat de aanvrager ingeschreven staat bij het UWV als werkzoekende; meewerkt aan het re-integratieplan en de afgelopen 12 maanden geen maatregel heeft gekregen i.v.m. het niet nakomen van de arbeidsverplichtingen.

Voorstel B:

- *de voorwaarden en definities voor wat betreft de inkomensgrens, duur van het langdurig laag inkomen en de hoogte van de toeslag worden zoveel als mogelijk overgenomen vanuit de verordening langdurigheidstoeslag in de nieuwe verordening individuele inkomenstoeslag;*
- *nadere regels inzake de individuele toets omtrent de acties die de aanvrager heeft verricht om in eigen levensonderhoud te voorzien, worden opgenomen in de verordening individuele inkomenstoeslag;*
- *het besluit ter intrekking van de Verordening langdurigheidstoeslag en ter vaststelling van de Verordening individuele inkomenstoeslag wordt in het najaar 2014 aan de raad voorgelegd.*

Kosten:

De voorwaarden voor de individuele inkomenstoeslag blijven gelijk aan die van de langdurigheidstoeslag. De toekenning kan niet meer categoriaal plaatsvinden, maar betreft maatwerk. Ook moet extra getoetst worden op de inzet van aanvragers om het inkomen te verhogen. Dat leidt tot meer personele inzet. Door de eerder genoemde extra voorwaarde aan aanvragers wordt een lichte daling van het aantal toekenningen verwacht. Gezien de stijging van het Rhedense bijstandsbestand, verwachten we vanaf 2016 een stijging van het aantal toekenningen individuele inkomenstoeslag.

⁹ Dit is exclusief de categoriale regelingen en exclusief de LDT.

¹⁰ De besteding aan individuele bijzondere bijstand tot september 2014 is geëxtrapoleerd naar heel 2014.

	Besteding langdurigheidstoelage	Begroting individuele inkomensvoorziening
2013	€125.357,-	€130.000,-
2014	€130.000,-	€130.000,-
2015		€130.000,-
2016		€145.000,-
2017		€145.000,-
2018		€145.000,-

C. Collectieve zorgverzekering en maatwerkvoorziening chronisch zieken en gehandicapten

De gemeente Rheden kent een collectieve zorgverzekering voor alle inwoners met een inkomen tot 110% van de van toepassing zijnde bijstandsnorm. Deze verzekering kan men afsluiten bij Agis of Menzis.

Vanaf 1 juli 2014 is de wettelijk vastgestelde inkomensgrens van 110% losgelaten. Gemeenten kunnen vanaf dan de inkomensgrens voor toegang tot de collectieve zorgverzekering verhogen naar maximaal 130% van de geldende bijstandsnorm. Om tegemoet te komen aan het wegvallen de inkomensondersteunende regeling voor pensioensgerechtigden conform voorstel F, en om het naar verwachting stijgende beroep op de individuele bijzondere bijstand te ontlasten, is het voorstel de inkomensgrens voor de collectieve zorgverzekering te verhogen naar 120% van de geldende bijstandsnorm. Daarmee geven we ook invulling aan de intensivering van het armoedebeleid.

Zoals eerder uiteengezet moet de gemeente per 1 januari 2015 beleid ontwikkelen voor de doelgroep chronisch zieken en gehandicapten in verband met het wegvallen van de Wtcg en CER. Dit kan in de vorm van een financiële tegemoetkoming binnen de Wmo, middels een financiële regeling binnen het minimabeleid of door de collectieve ziektekostenverzekering voor deze doelgroep uitbreiden. De uitvoerbaarheid op korte termijn, de belasting van de klant alsook van de gemeente bij de uitvoering (inclusief het stijgende beroep op de individuele bijzondere bijstand), de reikwijdte (doelgroep) van de regeling en het beoogde doel waarbij werkelijk gemaakte meerkosten worden vergoed voor die mensen die dat nodig hebben in ogenschouw nemende, stelt het college voor de maatwerkvoorziening voor chronisch zieken en gehandicapten binnen de collectieve zorgverzekering vorm te geven, de doelgroep wordt daarbij uitgebreid tot 120% van de norm. In de collectieve zorgverzekering wordt een groot aantal veelvoorkomende kosten ondergebracht en het is een voorliggende voorziening op andere voorzieningen.

De collectieve ziektekostenverzekering:

- brengt geen extra administratieve lasten met zich mee. De gemeente hoeft geen criteria op te stellen en de claimbeoordeling en afhandeling van de declaraties vindt plaats bij de zorgverzekeraar.
- Door uitbreiding van de doelgroep naar 120% van de norm komen we tegemoet aan het feit dat nu ook hogere inkomensniveaus een (zij het kleinere) bijdrage uit de Wtcg en soms CER ontvangen. Hiermee sluiten we ook aan op de inkomensgrens van de individuele bijzondere bijstand, waarmee we de druk hierop aanzienlijk verminderen.
- Voor klanten is dit een prettige en regelluwe werkwijze waarin de meeste daadwerkelijk gemaakte meerkosten vergoed worden. Patiëntenverenigingen praten mee over de samenstelling en vergoedingen van het pakket.

Veel van de meerkosten zijn in het aanvullend pakket opgenomen. Klanten kunnen voor de enkele kosten die daar niet in zitten, een beroep doen op de individuele bijzondere bijstand.

Het voorstel is om de minima de keuze te bieden uit twee pakketten. Zodoende wordt er geen onderscheid gemaakt tussen mensen die wel of niet chronisch ziek of gehandicapt zijn, maar zit het verschil in de hoogte van de verwachte zorgkosten. Het pakket voor hoge zorgkosten bestaat uit een uitgebreide aanvullende verzekering en de vergoeding bijzondere bijstand en Wtcg. De gemeente betaalt voor het pakket hoge zorgkosten een gedeelte van de aanvullende verzekering en de vergoeding bijzondere bijstand en Wtcg. Voor het pakket lage zorgkosten wordt alleen het pakket bijzondere bijstand vergoed door de gemeente. Hiermee zorgen we ervoor dat mensen met hoge zorgkosten (met name chronisch zieken en gehandicapten) goed en uitgebreid verzekerd zijn, en daardoor dus minder aanspraak hoeven te maken op een maatwerkvoorziening van de Wmo of de individuele bijzondere bijstand.

Voorstel C:

- *de inkomensgrens voor de collectieve zorgverzekering wordt vastgesteld op 120% van de geldende bijstandsnorm;*
- *de maatwerkvoorziening voor de doelgroep chronisch zieken en gehandicapten wordt vormgegeven binnen de collectieve ziektekostenverzekering;*
- *er worden twee collectieve verzekeringspakketten aangeboden: 1 voor verwachte lage zorgkosten en 1 voor verwachte hoge zorgkosten;*
- *jaarlijks wordt in overleg met de zorgverzekeraar de inhoud van het zorgverzekeringspakket vastgesteld.*

Kosten:

De gemeente ontvangt voor de compensatie van het wegvallen van de Wtcg en CER €745.000,- structureel per jaar. Het voorstel is om de invulling van de collectieve zorgverzekering met deze middelen te financieren.

Uit de minimascan van Stimulansz blijkt dat bij een inkomensgrens van 120% de doelgroep met 35% stijgt. Bij de berekening van de kosten hanteren we dan ook deze gegevens. Naar verwachting gaan binnen de nieuwe doelgroep zo'n 775 minima gebruik maken van de collectieve verzekering. Daarnaast verwachten we van de mensen die chronisch ziek zijn of gehandicapt, dat circa 20% van hen gebruik zal maken van de collectieve verzekering. Dit baseren we op historische gegevens van het CAK (dat de voormalige Wtcg en CER uitvoerde). Dat is een aantal van 507. Dit, inclusief het vergoeden van het verschil van het gemiddelde naar het uitgebreide pakket, brengt de totale kostenpost op een bedrag van €326.000,- per jaar.

	Besteding collectieve zorgverzekering	Begroting
2013	€41.517,-	
2014	€39.793,28 ¹¹	
2015		€326.000,-
2016		€326.000,-
2017		€326.000,-
2018		€326.000,-

¹¹ De besteding aan de collectieve ziektekostenverzekering tot juli 2014 is geëxtrapoleerd naar heel 2014.

D. Gelrepas

Sinds 2013 kunnen inwoners van de gemeente Rheden gebruik maken van de Gelrepas. Met de pas krijgt men korting op activiteiten en cursussen op sociaal, cultureel en sportgebied die door de gemeenten Arnhem, Duiven, Overbetuwe, Rheden, Rozendaal en Westervoort worden aangeboden. Kinderen tot 18 jaar kunnen gratis sporten tot een maximum van €225,- per jaar (contributie en kleding). Vanaf 18 jaar krijg je 50% korting bij het sporten met een maximum van €225,- per jaar. Verder krijgt men korting op allerlei activiteiten die regelmatig bekend worden gemaakt. De Gelrepas is beschikbaar voor burgers met een inkomen van maximaal 110% van de geldende bijstandsnorm, de vermogensgrens zoals die bij de WWB geldt, telt ook mee.

Vanuit de gedachte het armoedebeleid te intensiveren, en vooral door de wens een eenduidig en coherent kindpakket te ontwikkelen, wordt de inkomensgrens voor de Gelrepas verhoogd naar 120%. Dat we hiermee tegemoet komen aan de behoefte van gezinnen met oudere kinderen met een inkomen tot 120% alsook aan die van de pensioensgerechtigden tot dit inkomensniveau, zijn ook belangrijke argumenten.

De komende periode moet stevig worden ingezet op communicatie aan burgers en deelnemende ondernemers en instanties aan de Gelrepas. Hiermee beogen we uitbreiding van het huidige aanbod alsook een betere benutting van de mogelijkheden van de pas. Voor communicatie is structureel €5.000,- opgenomen in het minimabeleid, het voorstel is dit voor de duur van twee jaar uit te breiden.

Rheden vergoedt vanuit verschillende regelingen kosten voor zwemmen (zwemles, -abonnement, -kleding). Het college draagt zorg voor een coherent aanbod. De gemeenteraad heeft op 8 juli 2014 een motie ingediend waarin het college gevraagd wordt de (her)invoering van het gezinsabonnement in het openluchtzwembad in Rheden te onderzoeken.

Voorstel D:

- *de Gelrepas wordt gehandhaafd waarbij de inkomensgrens wordt vastgesteld op 120% van de geldende bijstandsnorm;*
- *de raad wordt de gewijzigde Verordening Gelrepas ter vaststelling voorgelegd;*
- *uitbreiding van het aanbod, toegespitst op de verschillende doelgroepen, wordt onderzocht en uitgevoerd door het college;*
- *om het gebruik van de Gelrepas te bevorderen, wordt ingezet op beter communicatie;*
- *de vergoeding m.b.t. zwemmen wordt eenduidig in de uitvoering weggezet. In dit licht wordt ook onderzocht of de motie betreffende de (her)invoering van het gezinsabonnement gekoppeld wordt aan de Gelrepas.*

Kosten:

In 2014, het eerste jaar na de invoering van de Gelrepas, stijgen de programmakosten¹² naar verwachting met 58%. Dit betekent dat er steeds beter gebruik gemaakt wordt van de activiteiten die de Gelrepas biedt. In 2015 willen we groeien met 10% meer pashouders ten opzichte van 2014 met daarbij 20% meer programmakosten.

---

¹² De kosten van een Gelrepas bestaan uit uitvoeringskosten (kosten fysieke pas) en programmakosten. De programmakosten zijn die kosten die de gebruiker niet zelf hoeft te betalen wanneer ze gebruik maken van de activiteiten die vallen binnen de Gelrepas.

Uit voorstel G volgt dat een extra aantal kinderen gebruik kan maken van het kindpakket en dus de Gelrepas. Dit aantal is echter dusdanig dat dit niet expliciet in de begroting meegenomen hoeft te worden.

	Besteding Gelrepas	Begroting
2013	€ 87.329,-	
2014	€120.824,- ¹³	€193.600,-
2015		€195.377,- ¹⁴
2016		€195.377,-
2017		€195.377,-
2018		€195.377,-

E. Maatschappelijke participatie schoolgaande kinderen

De Verordening participatie schoolgaande kinderen Wet werk en bijstand is bedoeld ter tegemoetkoming van schoolkosten voor schoolgaande kinderen in de leeftijd van 4 tot 18 jaar die tot een huishouden behoren met een inkomen tot 110% van de van toepassing zijnde bijstandsnorm. De vergoeding bedraagt jaarlijks €75,- voor basisschoolkinderen en €150,- voor kinderen op het voortgezet onderwijs.

Deze regeling komt per 1 januari 2015 te vervallen omdat het wettelijk niet meer is toegestaan om een categoriale regeling uit te voeren. Uit de evaluatie van het minimabeleid blijkt duidelijk dat met name gezinnen met kinderen in de leeftijd 14 tot 18 jaar een probleem hebben om rond te komen. Het is van belang te zorgen voor een aanbod dat direct beland bij het kind waarvoor het bedoeld is – en niet opgaat in het gezinsinkomen.

Kindpakket

Het kindpakket is een verzamelaar van een aantal regelingen die zowel bijdragen aan de participatie van schoolgaande kinderen, als aan de vraag hoe we gezinnen met oudere kinderen kunnen ondersteunen. In het kindpakket worden voorzieningen in natura en laagdrempelig aangeboden. Het is makkelijk uitvoerbaar waarbij de voorziening ook werkelijk ten gunste komt van het kind.

Door een kindpakket samen te stellen, biedt Rheden een coherent en eenduidige aanbod aan kinderen tot de leeftijd van 18 jaar. In het pakket worden de volgende bestaande voorzieningen in ieder geval opgenomen: de Gelrepas, st. Leergeld en het Jeugdsportfonds. Tevens wordt een nog op te stellen beleidsregel toegevoegd waarin een financiële ondersteuning is opgenomen voor schoolgaande kinderen. Binnen het kindpakket moet duidelijk zijn welke voorziening voorliggend is.

De memorie van toelichting op de WWB biedt de mogelijkheid om toch een bepaalde vorm van doelgroepenbeleid te voeren na de wetwijziging. Deze beleidsregel wordt conform de huidige Verordening participatie schoolgaande kinderen WWB ingevuld, met als voorwaarde dat het aanbod in het kindpakket geldt als voorliggende voorziening. Pas als die voorzieningen niet voldoen aan de

¹³ Op basis van de materiële en uitvoeringskosten voor het aantal pashouders d.d. september 2014 en de werkelijke programmakosten van het eerste en tweede kwartaal in 2014 geëxtrapoleerd naar het gehele jaar: €33.392,- + 2 x €43.716,- = verwachte kosten 2014: €120.824,-.

¹⁴ 10% stijging pashouders t.o.v. september 2014, 20% stijging programmakosten met inkomensgrens 110% = €142.328,- (aantal huishoudens 110% = 2.200). Dit geëxtrapoleerd naar het aantal huishoudens met 120% (3.020) = €195.377,-.

behoefte van de aanvrager, kan aanspraak worden gemaakt op de beleidsregel. Overige wijzigingen in de beleidsregel ten opzichte van de verordening zijn het verhogen van de inkomensgrens naar 120% om binnen het kindpakket conformiteit te creëren. Tevens wordt de tegemoetkoming voor kinderen op het voortgezet onderwijs verhoogd naar €175,- waarmee we deze doelgroep extra ondersteunen.

Door het kindpakket de komende periode verder te ontwikkelen – waarbij onderzocht wordt of bepaalde voorzieningen bij bijvoorbeeld St. Leergeld of in het onderwijs belegd kunnen worden - is de insteek dat na verloop van tijd het pakket steeds beter aansluit op de behoefte van de inwoners zodat het beroep op de beleidsregel zal afnemen.

Stichting Leergeld

Sinds 2010 verstrekt de gemeente Rheden subsidie aan de Stichting Leergeld. Ouders met kinderen in de leeftijd van 4 tot 18 jaar kunnen hierop een beroep doen als het gaat om binnen- en/of buitenschoolse activiteiten. Voor de vergoeding hanteert de stichting een inkomensgrens van 120%. De gemeente Rheden participeert in de regeling: "Rheden doet mee" die de stichting uitvoert. De inzet van deze regeling is het verstrekken van tweedehands fietsen en computers, het vergoeden van kosten voor schoolkampen of andere schoolgerelateerde cursussen aan schoolgaande kinderen.

Jeugdsportfonds

In maart 2013 heeft de gemeente zich aangesloten bij het jeugdsportfonds. Dit jeugdsportfonds is aanvullend op de Gelrepas, waarbij recht op de Gelrepas toegang tot het fonds betekent. De bijdrage die het jeugdsportfonds geeft, is bedoeld voor contributies, benodigde sportkleding en -materialen tot een maximum van € 225 per jaar. De aanvragen lopen via een intermediair uit het onderwijs, maatschappelijk werk, sportbedrijf etc. Vergoedingen vinden alleen plaats als er voldoende middelen binnen het jeugdsportfonds aanwezig zijn.

Cultuur

Culturele activiteiten zijn een belangrijk onderdeel van maatschappelijk participatie. De Gelrepas biedt mogelijkheden voor cultuureducatie. Tevens is in de beleidsnota Cultuurbeleid Rheden opgenomen dat er een jeugdcultuurfonds moet worden opgericht, en recentelijk heeft de Provinciale Staten van Gelderland besloten geld beschikbaar te stellen om te komen tot de oprichting én uitrol van een Jeugdcultuurfonds Gelderland. De doelstelling van dit fonds is de deelname aan cultuureducatie (muzikale en kunstzinnige vorming) te bevorderen.

Als het jeugdcultuurfonds vorm heeft gekregen, wordt onderzocht of aansluiting van Rheden wenselijk is. Zo ja, dan wordt het opgenomen in het kindpakket.

Voorstel E:

- *de Verordening participatie schoolgaande kinderen WWB vervalt van rechtswege per 1 januari 2015: voor de volledigheid wordt de raad tijdig een besluit ter intrekking van de verordening voorgelegd;*
- *ter compensatie hiervan wordt een kindpakket ingericht, inclusief een door het college op te stellen beleidsregel voor schoolgaande kinderen tot 120% van de norm en een verhoging van de verstrekking voor kinderen op het voortgezet onderwijs;*
- *Stichting Leergeld wordt gepresenteerd als een onderdeel van het kindpakket en de gemeentelijke subsidie wordt voortgezet tot in ieder geval 2018;*
- *het gebruik van het jeugdsportfonds wordt gehandhaafd en aangeboden als onderdeel van het kindpakket;*

- de doelgroep wordt betrokken bij de verdere ontwikkeling van het kindpakket;
- communicatiemiddelen ter promotie van het kindpakket worden ingezet.

Kosten:

	Besteding verordening participatie schoolgaande kinderen	Begroting beleidsregel voor schoolgaande kinderen	St. Leergeld	Jeugdsportfonds	Kosten kindpakket ¹⁵
2013	€41.175,-		€20.000,-	€15.000,-	
2014	€58.000,- ¹⁶		€20.000,-	€15.000,-	
2015		€84.677,-	€20.000,-	€15.000,-	€119.677,-
2016		€80.000,-	€20.000,-	€15.000,-	€115.000,-
2017		€75.000,-	€20.000,-	€15.000,-	€110.000,-
2018		€70.000,-	€20.000,-	€15.000,-	€105.000,-

F. Categoriale bijzondere bijstand voor pensioengerechtigden

Rheden kent een categoriale regeling die is bedoeld voor pensioengerechtigden die een zelfstandig huishouden voeren. Ouderen met een inkomensgrens tot 110% van de geldende bijstandsnorm kunnen aanspraak maken op een tegemoetkoming van €200,- (alleenstaanden) of €300,- (alleenstaande ouders en echtparen).

Per 1 januari 2015 is niet langer mogelijk om categoriale bijzondere bijstand te verstrekken voor deze doelgroep. Werkelijke specifieke meerkosten voor deze doelgroep zijn lastig te benoemen. De meerkosten die we kenden, kunnen via andere voorzieningen zoals de Wmo en de individuele bijzondere bijstand voor een tegemoetkoming in aanmerking komen. Uit de evaluatie van het minimabeleid door het Nibud blijkt ook dat deze inkomensondersteuning niet noodzakelijk is. Tevens wordt de toegang tot de Gelrepass en collectieve zorgverzekering ook ten behoeve van deze doelgroep uitgebreid.

Het is van belang de eigen kracht van deze doelgroep te versterken en hen te stimuleren tot (meer) participatie. Dat kan door ouderen beter bekend te maken met de bestaande voorzieningen in de gemeente. Hierbij denken we aan vrijwilligersactiviteiten zoals de Plusbus maar ook het marktaanbod zoals goedkopere abonnementen voor het openbaar vervoer geboden door Connexion. Ook moet het aanbod binnen de Gelrepass beter toegespitst worden op de behoeften (en mogelijkheden) van ouderen.

Ouderen maken in beperkte mate gebruik van de collectieve zorgverzekering die de gemeente biedt. Veelal zijn ze aangesloten bij ouderen-collectiviteiten, die ook interessante zorgverzekeringspakketten aanbieden. Communicatie over de verschillende mogelijkheden is voor deze doelgroep van belang.

Voorstel F:

- het college besluit tot intrekking van de Beleidsregel categoriale bijzondere bijstand voor personen van 65 jaar en ouder per 1 januari 2015;
- ouderen worden versterkt in de eigen kracht en geholpen om de weg te vinden naar bestaande voorzieningen ten behoeve van de participatie;

¹⁵ Dit is exclusief de kosten voor de Gelrepass.

¹⁶ Dit is een verwachting op basis van de besteding en verwerkte aanvragen tot september 2014.

- er wordt ingezet om het aanbod vanuit de Gelrepas beter te laten aansluiten op de behoeften van ouderen;
- communicatie wordt ingezet om ouderen beter bekend te maken met de verschillende voorzieningen, inclusief de collectieve zorgverzekering.

Kosten:

Omdat de directe inkomensondersteuning voor gepensioneerden niet wordt voortgezet, zijn er geen directe kosten meer. Uiteraard wordt er wel ingezet op de participatie van ouderen. Zoals genoemd zijn dat o.a. de Gelrepas, de collectieve zorgverzekering en communicatiemiddelen om hen beter bekend te maken met het bestaande aanbod.

	Besteding pensioengerechtigden	Begroting
2013	€34.000,-	
2014	€59.250 ⁻¹⁷	
2015 e.v.		n.v.t.

G. Schulddienstverlening

Schulddienstverlening is een belangrijk onderdeel van het minimabeleid. Veel inwoners die (dreigende) problematische schulden hebben, hebben moeite om rond te komen. De schuldenproblematiek is niet alleen een risico voor de inwoners met lagere inkomens. Door de ontwikkelingen van de laatste jaren binnen o.a. de economie, de arbeidsmarkt en de huizenmarkt zijn ook veel tweeverdieners en inwoners met hoge(re) inkomens in de financiële problemen geraakt.

In voorgaande jaren is de gemiddelde schuldenlast en het aantal schuldeisers per schuldenaar sterk gestegen. Boven alles is voortzetting van de huidige intensieve aanpak van integrale schulddienstverlening vereist.

Sinds de invoering van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening in 2012 zijn gemeenten verplicht een meerjarig beleidsplan schulddienstverlening vast te stellen. In het beleidsplan schulddienstverlening 2012-2015 zijn de beoogde resultaten van de gemeente Rheden opgenomen, daarin is een expliciete koppeling met het minimabeleid gemaakt. Het feit dat schulddienstverlening een eigen beleidsplan kent, doet ook recht aan het belang dat de gemeente hecht aan dit onderwerp.

Het is belangrijk op te merken dat ook binnen de schulddienstverlening activerende gesprekken worden gevoerd met klanten, conform de bekende 'kanteling'. Klanten zijn en blijven zelf verantwoordelijk voor hun financiële situatie. Samen wordt besproken welke inzet de klant zelf kan plegen, waar de omgeving een rol kan spelen en in het uiterste geval: welke voorzieningen de gemeente biedt. Ook binnen de schulddienstverlening wordt doorlopend gewerkt aan kwaliteitsverbetering.

Het beleidsplan schulddienstverlening wordt conform de eigen beleidscyclus geëvalueerd. Uiteraard wordt daarbij wederom de verbinding met het minimabeleid gelegd.

De kinderen van gezinnen met inkomens tot 120% van de norm gaan profijt hebben van het ophogen van de inkomensgrenzen voor de Gelrepas en de beleidsregels schoolgaande kinderen. Daarnaast stelt het college voor om de voorzieningen in het kindpakket (dus inclusief de Gelrepas) ook toegankelijk te maken voor kinderen waarvan de ouder(s) in een minnelijke of wettelijke

¹⁷ De besteding aan pensioengerechtigden tot september 2014 is geëxtrapoleerd naar heel 2014.

schuldberegeling zitten. Deze gezinnen hebben namelijk mogelijk een hoger bruto inkomen dan 120% van de norm, maar door deelname aan de schuldberegeling moeten zij in de praktijk rondkomen van het vrij te laten bedrag van 90% van het wettelijk minimum. Omdat de kinderen niet de dupe mogen worden van de fouten van de ouder(s), biedt Rheden hen deze mogelijkheid om ook te kunnen participeren.

Tevens investeert de gemeente Rheden in een kwaliteitsslag in de uitvoering van schulddienstverlening. De uitbreiding van de formatie van schulddienstverlening van 0,9 fte (schaal 6) voorziet in de tijdelijke uitbreiding van de administratieve ondersteuning. Deze inzet wordt na een jaar geëvalueerd en desgewenst voortgezet. Tevens wordt voor de duur van 1 jaar 1,5 fte extra ingezet t.b.v. de uitvoering schulddienstverlening. De kosten daarvan zijn €81.000,-.

Voorstel G:

- *kinderen van ouders die in een minnelijke of wettelijke schuldberegeling zitten en voldoen aan de overige eisen van de voorzieningen, kunnen ongeacht het inkomen van de ouder(s) gebruik maken van de voorzieningen in het kindpakket;*
- *de formatie schulddienstverlening wordt uitgebreid met 1,5 fte en 0,9 fte administratieve ondersteuning voor de duur van 1 jaar, waarna de totale inzet geëvalueerd wordt.*

Kosten:

De verwachting is dat het extra aantal kinderen dat met bovenstaand voorstel in aanmerking komt voor het kindpakket, jaarlijks minder dan 40 betreft. Dit aantal is dusdanig dat het niet expliciet is meegenomen in de berekeningen voor de kosten van het Kindpakket en de Gelrepass.

	Schulddienstverlening	Begroting
2013		n.v.t.
2014		n.v.t.
2015		€126.000,-
2016		p.m.
2017		p.m.
2018		p.m.

H. Kwijtschelding gemeentelijke heffingen

De kwijtschelding van gemeentelijke heffingen is inkomensondersteunend. Met deze regeling is het voor onze inwoners met een inkomen tot 100% van de geldende bijstandsnorm mogelijk om kwijtschelding aan te vragen voor de gemeentelijke heffingen, alsook voor de hondenbelasting voor de eerste hond. Hiervoor geldt voor de draagkrachtberekening de landelijke begrenzing van minimaal 80% tot maximaal 100% van de geldende bijstandsnorm. Bij de draagkrachtberekening wordt niet alleen rekening gehouden met de uitgaven voor huur en nominale ziektekostenverzekering maar ook met de netto kosten van eventuele kinderopvang. Sinds januari 2014 is de uitvoeringsregel van kracht waardoor kleine ondernemers met een inkomen op bijstandsniveau hier ook een beroep op kunnen doen.

Voorstel H:

- *het beleid wordt ongewijzigd voortgezet.*

De kosten voor de kwijtscheldingen zijn opgenomen in de begroting van Belastingen.

I. Kinderopvang

Op grond van de Wet kinderopvang kunnen ouders van kinderen tot 12 jaar onder voorwaarden een tegemoetkoming krijgen van het Rijk voor de kosten van kinderopvang op het moment dat zij een re-integratietraject of opleiding volgen, of (gedeeltelijk) werken. De gemeente Rheden vergoedt vanuit het Participatiefonds de eigen bijdrage voor ouders met een (gedeeltelijke) bijstandsuitkering die een traject volgen of een parttime baan hebben.

Daarnaast is het mogelijk dat er bijzondere bijstand verstrekt wordt voor de kosten kinderopvang op sociaal medische gronden. Rheden geeft hier al jaren uitvoering aan, waarbij inkomen en vermogen meetellen zoals we kennen bij de toekenning van individuele bijzondere bijstand. In de komende periode wordt onderzocht welke verbeterlagen gemaakt kunnen worden t.b.v. de benutting hiervan.

Voorstel I:

- *dit beleid wordt ongewijzigd voortgezet.*

Omdat de kosten uit het Participatiefonds gefinancierd worden of binnen de individuele verstrekkingen bijzondere bijstand vallen, zijn ze hier niet apart opgenomen.

J. Communicatie

Omdat communicatie van doorslaggevend belang is voor een effectief en efficiënt minimabeleid, is er al in het voorgaande minimabeleid een structurele post voor opgenomen. Gezien de wijzigingen die plaatsvinden in het beleid, en omdat we de komende tijd goed willen investeren op de uitrol van het kindpakket, de Gelrepass, de voorzieningen voor ouderen en de collectieve zorgverzekering, kiezen we er voor om hiervoor de komende twee jaar extra budget te reserveren. Mogelijk dat (een deel van) de communicatietaken extern worden belegd.

Voorstel J:

- *er wordt blijvend ingezet op communicatie, in de jaren 2015 en 2016 wordt dit geïntensiveerd.*

Kosten:

	Communicatie	Begroting
2013		€5.000,-
2014		€5.000,-
2015		€17.000,-
2016		€10.000,-
2017		€5.000,-
2018		€5.000,-

In bijlage 1 is het overzicht opgenomen van de verschillende voorzieningen in het minimabeleid 2015-2018, inclusief de verwachte kosten. In bijlage 2 zijn de verschillende begrotingsposten voor 2015 samengebracht.

5. Vervolg

Met het instemmen met de voorstellen in deze kadernota, bepaalt de gemeenteraad de koers voor het toekomstige minimabeleid. Het stelt de kaders voor de wijze waarop we het minimabeleid bezien in Rheden, het bepaalt welke doelgroepen we kennen en het stelt vast op welke manier we de verschillende voorzieningen in gaan richten. De financiële kaders zijn daar een vast onderdeel in.

In het najaar van 2014 worden de nodige voorbereidingen getroffen zodat per 1 januari 2015 conform de nieuwe wetgeving en het nieuwe beleid gewerkt wordt. Deze voorbereidingen worden zowel intern als extern getroffen. Intern, zodat de collega's van de uitvoering goed weet hebben van het beleid. Extern, om samen met onze partners te zoeken naar de beste werkwijze, oplossingen en samenwerkingsverbanden. In diezelfde periode moet een goede communicatie aan onze inwoners gevoerd worden over de veranderingen in het beleid. Daarvoor zal waar mogelijk ook aangesloten worden op de communicatie over de decentralisaties.

Het college zal de gemeenteraad indien nodig tussentijds informeren over de voortgang en verdere invulling van de kaders.

6. Evaluatie

Het minimabeleid zal conform de reguliere beleidscyclus gemonitord en geëvalueerd worden. Indien nodig zullen specifieke onderdelen tussentijds geëvalueerd worden om te komen tot kwaliteitsverbetering.

Bijlage 1: Overzicht minimabeleid Rheden per 2015

Voorziening	Doel	Doelgroep	Inkomensgrens	Opmerkingen
Individuele bijzondere bijstand	Inkomensondersteuning	minima	120%	Ongewijzigd.
Individuele inkomenstoelage	Inkomensondersteuning	minima	110%	Vervangt de langdurigheidstoelage.
Collectieve ziektekostenverzekering; Incl. maatwerkvoorziening chronisch zieken en gehandicapten	Inkomensondersteuning	minima	120%	Dit vervangt categoriale bijzondere bijstand chronisch zieken en gehandicapten; categoriale bijzondere bijstand pensioengerechtigden, de landelijke Wtcg en CER. Verhoging van de inkomensgrens.
Gelrepas	Participatie	minima	120%	Verhoging van de inkomensgrens.
Kindpakket, incl. beleidsregel voor schoolgaande kinderen, St. Leergeld, Rhedense jeugd doet mee, en Jeugdsportfonds	Participatie en inkomensondersteuning	Kinderen tot 18 jaar	120%	Vervangt o.a. verordening participatie schoolgaande kinderen WWB Verhoging inkomensgrens beleidsregel.
Schulddienstverlening	Participatie			Inzet extra Fte
Toegang tot kindpakket voor Kinderen van schuldenaren	Participatie	Kinderen van schuldenaren in wettelijk of minnelijk traject		Nieuw beleid.
Kwijtschelding gemeentelijke heffingen	Inkomensondersteuning	minima	100%	Ongewijzigd.
Communicatie				2 jaar intensivering.

Bijlage 2: Begroting minimabeleid 2015

Beschikbare middelen minimabeleid 2015	
Minimabeleid	€426.043,-
- Individuele inkomenstoeslag	€130.000,-
- Gelrepas	€198.600,-
- Doelgroepenbeleid kinderopvang	€70.500,-
Intensivering Klijnsma	€213.000,-
Compensatie Wtcbg en CER*	€745.000,-
Totaal structureel	€1.783.143,-
Reserve armoede incidenteel	€43.000,-
Intensivering Klijnsma 2014 incidenteel	€95.000,-
Totaal incidenteel	€138.000,-
*opgenomen in Integratie-uitkering Sociaal Domein	

Post	Begroting 2015
Individuele bijzondere bijstand	€585.591,-
Individuele inkomenstoeslag	€130.000,-
Gelrepas	€195.377,-
Kindpakket (excl. Gelrepas)	
- Beleidsregel schoolgaande kinderen ¹⁸	€84.677,-
- St. Leergeld	€20.000,-
- Jeugdsportfonds	€15.000,-
Communicatie	€5.000,-
Collectieve zorgverzekering	€326.000,-
Totaal structureel	€1.361.645,-
<i>Schulddienstverlening</i>	<i>€126.000,-</i>
<i>Intensivering communicatie</i>	<i>€12.000,-</i>
Totaal incidenteel	€138.000,-

Deze kosten worden gedekt vanuit de middelen voor het minimabeleid, de structurele middelen voor de intensivering van het armoede- en schuldenbeleid. De structurele extra middelen die de gemeente ontvangt om de maatwerkvoorziening chronisch zieken en gehandicapten vorm te geven (opgenomen in de Integratie-uitkering Sociaal Domein) wordt ingezet voor de financiering van de collectieve zorgverzekering. De incidentele posten voor schulddienstverlening en communicatie worden vanuit de reserve armoede en Klijnsmamiddelen van 2014 betaald.

Het overschot van de middelen uit de Integratie-uitkering Sociaal Domein zullen ten gunste komen van de andere taken binnen het Sociaal Domein. Dit betekent dat deze middelen niet vrijvallen ten gunste van de algemene middelen.

¹⁸ Deze post valt per 2015 onder de individuele bijzondere bijstand. Om goed zicht op deze uitgaven te houden, is de post apart in deze begroting opgenomen.